

Directie
Infectieziektebeleid
Opgesteld door

Aan

Minister VWS

Deadline: 16 oktober
2025

nota

Datum
24 september 2025Kenmerk
4230889-1089034-IZBBijlage(n)
1

TER BESLISSING

Uitvoering motie Kostic, over instellen van een landelijke
geitenmoratorium

1. Aanleiding

- De bij het tweeminutendebat Zoönosen en Dierziekten ingediende motie van het lid Kostic (PvdD), over instellen van een landelijke geitenmoratorium in verband met het risico op longontstekingen bij omwonenden van geitenbedrijven, is op 27 mei aangenomen door de Kamer.
- Met bijgaande brief en de juridische analyse als bijlage informeren u en de minister van LNV de Kamer hoe u invulling geeft aan deze motie.
- Vanwege de grondige juridische analyse heeft het opstellen van de brief enige tijd gekost. Gezien de snelheid waar de motie om vraagt, de toezegging in de brief in de brief van 3 juli jl. van uw ambtsvoorganger (Kamerstuk 28973-280)¹ en het commissiedebat zoönosen en dierziekten dat gepland staat op 27 november, is het wenselijk deze brief z.s.m. naar de TK te sturen.

2. Geadviseerd besluit

U en de MLVNV worden geadviseerd de brief te ondertekenen zodat deze, inclusief bijlage, z.s.m. naar de TK gestuurd kan worden.

3. Kernpunten

- De motie is ingediend naar aanleiding van het rapport Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO-III). Met de motie wordt de regering verzocht een nationaal, uniform moratorium in te stellen met een verbod op uitbreiding, verplaatsing en nieuwbouw van geitenstallen, in ieder geval tot het advies van de Gezondheidsraad binnen is.
- MLVNV heeft de motie de appreciatie "ontijdig" gegeven, met het oog op de besluitvorming ná het Gezondheidsraadadvies.
- De motie is desondanks aangenomen met brede steun van PvdD, SP, GL-PvdA, Volt, D66, NSC, VVD, PVV.

Juridische duiding van de motie

- De motie vraagt om een landelijk, uniform moratorium. Uit de formulering blijkt dat dit in principe tijdelijk zou moeten kunnen zijn, en dat het snel ingevoerd zou moeten worden (aangezien de Gezondheidsraad in december met zijn tweede en laatste deeladvies komt).

¹ [Kamerbrief bij aanbieding advies GR over gezondheidsrisico's omwonenden geitenhouders | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

- Uit een juridische analyse (ambtelijk ook afgestemd met de ministeries van VRO en van I&W) van de mogelijkheden voor het naar de letter uitvoeren van de motie blijkt dat dit niet mogelijk is met de voorhanden instrumenten:
 - De Wet publieke gezondheid (Wpg) biedt geen mogelijkheid om een nationaal moratorium in te stellen. Dergelijke collectieve maatregelen kunnen alleen worden genomen indien er sprake is van een infectieziekte die pandemisch potentieel heeft, maar daarvan is hier geen sprake;
 - Voor invoer van een landelijk moratorium (dit is mogelijk bij kwesties die de gemeentegrens of provinciegrens overstijgen) zou een zogeheten instructie AMvB moeten worden opgesteld die bepaalt dat gemeenten een verbod op nieuwbouw en uitbreiding van geitenstallen moeten opnemen in hun omgevingsplan. Deze regelgevingsprocedure heeft een doorlooptijd, door de verplichte stappen in consultatie en toetsing, van minimaal één tot anderhalf jaar vanaf het moment dat de gewenste inhoud duidelijk is. Qua tijd is dit dus onmogelijk vóór het GR-advies;
 - Vooruitlopend daarop kan een tijdelijk zogeheten voorbereidingsbesluit worden getroffen; die procedure is sneller, maar dan moet al duidelijk zijn dat de regering met een instructie-AMvB komt. Nu de besluitvorming over (definitieve) vervolgaanpak pas na het Gezondheidsraadadvies in december plaatsvindt, is toepassen van een voorbereidingsbesluit niet passend en praktisch.

Datum

24 september 2025

Kenmerk

4230889-1089034-IZB

Huidige stand van zaken

- De mogelijkheden voor nieuwe of te verbouwen geitenstallen zijn op dit moment al zeer beperkt.
- Negen provincies hebben al een moratorium voor nieuwvestiging; de meeste daarvan ook voor uitbreiding (zoals de motie vraagt).
- Alleen Friesland, Groningen en Zeeland hebben geen moratorium. Met respectievelijk 5%, 2,7% en 1,4 % is daar slechts een klein aandeel van de geitenbedrijven in Nederland gevestigd.
- De gemeenten gaan over vergunningverlening, maar door toepassen van voorzorg (o.b.v. advies GGD) en door de stikstofproblematiek zijn de mogelijkheden voor uitbreiding ook in deze drie provincies sterk ingeperkt. In Zeeland is bovendien sprake van een algemeen terughoudend beleid over vestiging van nieuwe veehouderijen.
- Dit betekent dat er momenteel sprake is van een zeer terughoudend en beperkend beleid in een groot deel van Nederland voor nieuwe geitenstallen of uitbreidingen ervan, zoals de Kamer wenst.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

De gezondheidseffecten voor omwonenden van geitenhouderijen is een regelmatig terugkerend onderwerp in de politiek, zowel in de EK als de TK. Beperkende maatregelen zoals een geitenmoratorium werden vaker voorgesteld in debat of motie. Dit heeft niet eerder tot een aangenomen motie geleid.

In deze motie gaat het om een moratorium, "in ieder geval tot het advies van de Gezondheidsraad". Daardoor heeft het bedoelde moratorium een voorlopig karakter, en zou het op korte termijn in moeten gaan. Dit voorlopige karakter kan

een rol gespeeld hebben in de brede steun van o.a. de coalitiepartijen voor deze motie.

Datum

24 september 2025

Kenmerk

4230889-1089034-IZB

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het VGO-III onderzoek heeft de afgelopen maanden veel aandacht in de media gekregen, zowel vanuit het standpunt van de omwonenden als van de geitenhouders, en ook vragen over onderzoeksinhoudelijke aspecten en beleidsprocessen. Ten onrechte wordt vaak een link gelegd met Q-koorts, een infectie die als oorzaak voor de longontstekingen binnen het VGO-III onderzoek werd uitgesloten.

c. Arbeidsmarkteffecten zorg- en welzijnsveld

N.v.t.

d. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

e. Financiële en personele gevolgen VWS en uitvoeringsorganisaties

N.v.t.

f. Juridische aspecten haalbaarheid

In de bijlage vindt u een uitgebreide juridische analyse.

g. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De brief ligt gelijktijdig voor bij de minister van LNV en ter info bij de minister van VRO. De juridische aspecten over de uitvoerbaarheid van de motie zijn ambtelijk afgestemd met VRO en I&W.

h. Toezeggingen

N.v.t.

i. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

